

## การใช้ค่าน้ำนมมาตรฐานในการจัดการสุขภาพฝูงโคนม

วิทยา สุริยาสถาพร\* ขวัญเกษ กนิษฐานนท์ พรทิพย์ ประสานวงศ์  
พิทักษ์พงษ์ มณีรัตน์รุ่งโรจน์ สันชัย ทะคง

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002

\* ผู้เสนอผลงาน โทรสาร 6643-364495 e-mail : witaya@kku.ac.th

การจัดการสุขภาพฝูงโคนมเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสัตวแพทย์และสัตวบาลโดยวิธีการเข้าเยี่ยมฟาร์มเป็นประจำเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตในฟาร์มให้ดีที่สุด ปริมาณน้ำนมถือว่าเป็นข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการฟาร์ม การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการผลิตน้ำนมในโคแต่ละตัวนั้นสามารถทำได้โดยมีประสิทธิภาพโดยการคำนวณค่าน้ำนมมาตรฐาน ดังเช่นในประเทศตะวันตก วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือการศึกษาผลการนำค่าน้ำนมมาตรฐานไปใช้ในการจัดการสุขภาพฝูงโคนม ทำการชั่งน้ำหนักของแม่โครายตัวทุกตัวของฟาร์ม 6 ฟาร์มของสหกรณ์โคนมขอนแก่น และสหกรณ์โคนมน้ำพอง คำนวณค่าน้ำนมมาตรฐานแม่โคแต่ละตัวและนำค่าน้ำนมมาตรฐานทั้งหมดไปคำนวณหาค่าเฉลี่ยของแต่ละฟาร์ม ทำการสร้างดัชนีผลผลิตโดยการเปรียบเทียบค่าน้ำนมมาตรฐานรายตัวหารด้วยค่าเฉลี่ยของฟาร์ม เพื่อช่วยเกษตรกรในการคัดโคผลผลิตต่ำออก ผลการศึกษาจากแม่โคทั้งหมด 93 ตัวมีระยะให้นมเฉลี่ยตั้งแต่วันที่ 1 จนถึง 543 เท่ากับ 183 วัน มีปริมาณน้ำนมตั้งแต่ 1.6 ถึง 27.4 กิโลกรัม/ตัว/วัน ผลจากการคำนวณค่าน้ำนมมาตรฐานมีปริมาณน้ำนมตั้งแต่ 4.1 ถึง 43 กิโลกรัม โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 16.7 กิโลกรัม ค่าเฉลี่ยของน้ำนมมาตรฐานของฟาร์มมีตั้งแต่ 13.1 ถึง 20.8 กิโลกรัม/ตัว/วัน ดัชนีผลผลิตมีตั้งแต่ 0.25 ถึง 2.58 ดัชนีผลผลิตดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้แนะนำเกษตรกรเพื่อการคัดโคออกเนื่องจากผลผลิตต่ำ คือมีดัชนีผลผลิตต่ำกว่า 0.6 ออก ค่าดัชนีดังกล่าวร่วมกับผลการสังเกตของเกษตรกรเองช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นใจมากขึ้นในการคัดแม่โคผลผลิตต่ำออกจากฝูง ค่าเฉลี่ยน้ำนมมาตรฐานของฝูงทำให้เกษตรกรทราบประสิทธิภาพการผลิตของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับฟาร์มอื่น สรุปได้ว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการใช้น้ำนมมาตรฐาน

**คำสำคัญ:** การจัดการสุขภาพฝูง, ค่าน้ำนมมาตรฐาน, ดัชนีผลผลิต

## **A Result of Using the Standard Milk Production in Dairy Herd Health Management**

Witaya Suriyasathaporn\* Kwankate Kanistanon Porntip Prasarnwong

Pitakpong Maneeratanaruangroj Sunchai Takong

Faculty of Veterinary Medicine, Khonkaen University, Khonkaen 40002

\*Presentable person, Fax. 6643-364495, e-mail : witaya@kku.ac.th

Goal of dairy herd health management is to optimize the farm production efficiency. The activities are the cooperation of animal husbandry and veterinary medicine by routine farm visiting. Milk production is one of the most important data in order to evaluate individual cows and farm production. Comparisons of milk production efficiencies of individual cows can be done by calculation of standard milk production. The aim of this study was to report the a result of using the standard milk production in dairy herd health management. Individual milk productions from 6 farms in Khonkaen province were recorded. The data were transformed into the value of standard milk production and subsequently calculated for average standard milk production for each farm. Production indices were calculated by dividing of standard milk production from each cow by average standard milk production for each farm. These indices aim to help farmers making decision in culling the low production cows. From 93 cows, an average day in milk, ranged from day 1 to 543, was 183. Test-day milk yields ranged from 1.6 to 27.4 kg./cow/day. The standard milk yield ranged from 4.1 to 43 kg. (the average was 16.7 kg.) At farm level, the standard milk yield of each farm ranged from 13.1 to 20.8 kg./cow/day. Production indices for all cows were between 0.25 to 2.58. Cows with the index value less than 0.6 should be culled because of low production. These indices in cooperate with the farmers' observation help them having more confidence in culling low producing cows. Furthermore, an average herd standard milk yield was comparable the production efficiency between farms.

**Keywords:** herd health management, standard milk production, production index